

Idea – nové pojetí

Ať už Platón sám chápal své „ideje“ jakkoli a ať už jejich různé chápání připisoval komukoli, je zřejmé, že dnes potřebujeme nové pojetí, totiž pojetí, které bude odpovídat nárokům dnešního a zítřejšího filosofického myšlení. A opět to bude pro každého filosofa znamenat závazek, aby takové „ideje“ chápal po svém, tj. aby vypracoval své vlastní pojetí, kterým by se zřetelně odlišil nejen od pojetí, jak je najdeme v Platónových dialozích, ale rovněž od všelijakých úprav a oprav, jakých pojetí „idejí“ doznalo v dosavadních evropských myšlenkových dějinách. Patočka udělal jeden takový krok, a pro mne to mělo značný význam právě v době, kdy jsem se (po návratu z vojenské služby) mohl seznámit s oním slavným textem o „negativním platonismu“, který věnoval do privátního sborníku pro Boženu Komárkovou. (Tenkrát byla má účast vyloučena prostě tím, že jsem byl na vojně; vlastně jsem celý ten sborník nikdy neměl v ruce ani neviděl. „Negativní platonismus“ se však přepisoval samostatně a šířil zejména v některých kruzích mladých lidí.) Dnes jde o to, nechat se tímto (pro nás) prvním krokem inspirovat ke krokům dalším a pokusit se ještě o víc, než udělal, ba než jen naznačil Patočka: pokusit se myšlenkově (tedy pojmově, ale novým typem pojmovosti) „uchopit“ ideu jako nepředmětnou skutečnost, jako to, co k nám přichází, a to z budoucnosti, takže to v pravém (původním) slova smyslu „uchopit“, tedy ani „pojmovit“ (zajmout) nelze.

(Písek, 100502-2.)